

[Aksel Larsen.]

betænkelig. Det kan ikke være undgaaet det høje Tings Opmærksomhed, at der i Amerikas Forenede Stater er stærke politiske og økonomiske Kredse, der ligefrem synes at tilstræbe en ny Krig med en bestemt Adresse, og at der i hvert Fald bedrives Forberedelser til en saadan. Ifølge denne Overenskomst vil vi være forpligtede til at oplagre paa vort Territorium Materialer, som kan være meget vigtige, ja, uundværlige for Krigsførelse. Jeg skulde tro, at det kunde være udenrigspolitisk farligt, samtidig med at det bringer Danmark i en farligere Stilling, hvis der skulde komme en Krig.

Samtidig siges det i Artikel IV, at man skal medvirke til Eftersøgning og Udvikling af nye Rigdomskilder i Danmark, herunder især Produktion af Materialer, som der tiltrænges i Amerikas Forenede Stater, og Udgiften til dette Eftersøgnings- og Produktionsarbejde skal kunne afholdes af den særlige Konto, som den danske Regering skal opretholde i Danmarks Nationalbank for den Del af Laanet, der ydes, som det hedder saa smukt i den danske Oversættelse, i Form af „Gave“. Det er meget tvivlsomme Gaver, naar de skal benyttes til at afholde den amerikanske Regerings Administrationsudgifter paa dansk Territorium og ogsaa benyttes til den Slags. Jeg kunde godt lide at faa at vide, om f. Eks. Danish American Prospecting Company, altsaa Salt Refining Companys Udgifter til Danmarks Undergrund skal afholdes paa denne Konto. Som det er formuleret, er jeg ikke i Tvivl om, at Amerika kan stille dette Krav, men det skulde interessere mig at høre, hvad man i de høje udenrigsministerielle Kredse mener om det. Der kan ogsaa, da Grønland udtrykkeligt siges at være indbefattet under Overenskomsten, være Tale om, at Amerika beslutter sig til en storstilet Eftersøgning i Grønlands Undergrund, iværksætter Mine-drift o. s. v., og i saa Tilfælde kan Amerika, saa vidt jeg kan læse Overenskomsten, forlange, at Omkostningerne derved oven i Købet skal kunne afholdes af denne Konto, og det kan blive meget store Udgifter, samtidig med at der i Henhold til Overenskomsten ikke er noget til Hinder for, at Amerika kan tiltage sig Ret til at lade amerikanske Firmaer overtage denne Eftersøgning.

Jeg omtalte i mine indledende Bemærkninger et Dokument, som mangler for at vi kan bedømme Rækkevidden af det foreliggende Forslag, nemlig Herter-Rapporten til Kongressen og Amerikas Regering. I

denne siges der, at hvor det er praktisk, bør der kræves direkte Erhvervelse af Mine-rettigheder for amerikansk Privatkapital. Jeg kan ikke se andet end, at der med den Formulering, Overenskomsten har faaet, er taget Hensyn hertil; saa vil man kunne stille Krav om, at amerikanske Firmaer kan erhverve sig Minerettigheder paa dansk Territorium, saavel i det egentlige Danmark som i Grønland.

Den højtærede Udenrigsminister syntes nærmest at være glad og beroliget over de paagældende Bestemmelser i Overenskomsten. Han sagde i sin Forelæggelsestale, at i Praksis aabner denne Bestemmelse Mulighed for, at Danmark vil kunne iværksætte en større Eksport mod Dollars end hidtil. Da jeg hørte disse Ord, beklagede jeg, at jeg, som man siger, ikke havde to Hoveder at tage mig til. Hvorledes kan man tænke sig Muligheden af, at Danmark skulde kunne faa en større Eksport mod Dollars end hidtil, fordi der er en Bestemmelse om, at vi for amerikansk Regning og finansieret af den paagældende Kronekonto skal oplagre Materialer og eventuelt afskibe dem til Amerika? Hvis Amerika har Brug for disse Varer, kan det sikkert nok købe dem alligevel, og den højtærede Minister maatte ogsaa i det følgende erkende — og det beroligede mig, da han kom saa langt, at det viste sig, og her var Ministeren temmelig nøgtern —, at der næppe var Grund til at tro, at Bestemmelsen vilde faa nævneværdig Betydning for Danmarks Vedkommende, idet der desværre hidtil ikke har vist sig større Muligheder for at faa Dollareksport af nogen Betydning i Gang. Naar det ikke hidtil har været saaledes, at de interesserede sig for at købe de paagældende Produkter, saa er der ikke Grund til at tro, det vil skaffe os store Dollarindtægter i Fremtiden.

Jeg er meget betænkelig ved Bestemmelserne i Overenskomstens Artikel VII, om Forhandling og Meddelelse af Oplysninger. Ganske vist er der taget et vist Forbehold. Man siger, at dette kan dog ikke gælde rent fortrolige, hemmelige Oplysninger. Men hvor meget det Forbehold er værd i Praksis, vil vise sig; det er der to Parter, der skal afgøre, det afgør vi ikke suverænt, og i øvrigt er Afsnit 2 i Artikel VII saa udførligt, at det virkelig giver Amerikanerne Ret til det mest vidtgaaende økonomiske Posekiggeri herhjemme. Jeg tror, der kunde være Grund til, at man i det Udvalg, der maatte blive nedsat om dette og andre Spørgsmaal, herunder Spørgsmaalet om, hvilke Varer der kan tænkes at blive leveret for Marshall-Hjælpen, faar en